

ДЫЯГНОСТЫКА СТАНУ АРТЫКУЛЯЦЫЙНАЙ МАТОРЫКІ ПРЫ СЦЁРТАЙ ДЫЗАРТРЫІ (ПА АРХІПАВАЙ Е. Ф.)

Подготовила:
преподаватель кафедры логопедии
Кувалдина Ю. Г.

У праграму абследавання артыкуляцыйнай і мімічнай маторыкі ўваходзяць:

- абследаванне кінестетическага аральнага (артыкуляцыйнай) праксісу;
- абследаванне кінэтычнага аральнага праксісу;
- абследаванне дынамічнай каардынацыі артыкуляцыйных рухаў;
- абследаванне мімічнай мускулатуры;
- абследаванне цягліцавага тонусу мовы і наяўнасці паталагічнай сімптоматыкі

Абследаванне кинестетическаго аральнага праксісу

Працэдура абследавання: дзіцяці прапануецца выканаць тое ці іншае заданне па славеснай інструкцыі, выкарыстоўваючы люстэрка і без яго (люстэрка зачыняецца шторкай)

Інструкцыя: "паўтары за лагапедам гукі. Скажы, у якім становішчы твае вусны пры вымаўленні...»

А -? І -?

Аб -? У -?

2. Інструкцыя: "вымаві гукі [ть] і [т] і скажы, дзе знаходзіўся кончык мовы пры іх вымаўленні, уверсе або ўнізе?»

3. Інструкцыя « " вымаві [сі]- [су], [кі]- [ку] і скажы, як змянялася становішча Тваіх вуснаў пры іх вымаўленні?»

Абследаванне кинестетическаго аральнага праксісу

4. Інструкцыя « " вымаві перад люстэркам паслядоўна гукі [і], [ш] і скажы, пры вымаўленні якога гукі кончык мовы апушчаны, а пры вымаўленні якога гукі узняты?»

5. Інструкцыя: «Вымаві гукі [т], [д], [н] і скажы, дзе знаходзіўся кончык языка пры іх вымаўленні -за верхнімі або ніжнімі зубамі?»

Крытэрыі ацэнкі:

4 балы-правільны адказ;

3 балы-само карэкцыя або правільны адказ пасля стымулюючай дапамогі;

2 балы-пошук артыкуляцыі, адказ з адзінкавымі памылкамі;

1 бал-недакладны адказ, недакладнае выкананне задання;0 балаў-адсутнасць адказу.

Абследаванне кінэтычнага аральнага праксісу

Працэдура абследавання: практыкаванні выконваюцца седзячы перад люстэркам. Дзіцяці прапануецца адлюстравана за лагапедам выканаць тое ці іншае практыкаванне. Для таго каб ацаніць выкананне артыкуляцыйнай практыкаванні, дзіцяці просяць утрымліваць органы артыкуляцыі ў патрэбным становішчы 5-7 секунд.

1. Інструкцыя: "глядзі ўважліва ў люстэрка і паўтарай за лагапедам руху": - шырока раскрыць рот, кончык мовы падняць уверх да верхніх зубах « "ветразь", зафіксаваць такое становішча, утрымліваючы яго 5-7 секунд.
2. Інструкцыя: "глядзі ўважліва ў люстэрка і паўтарай за лагапедам руху": - мова "лапатай" - шырокі, распластаны, нерухома ляжыць на ніжняй губе, рот прыадчынены, зафіксаваць такое становішча, утрымліваючы яго 5-7 секунд.
3. Інструкцыя: "глядзі ўважліва ў люстэрка і паўтарай за лагапедам руху": - "смачнае варэнне" - рот адкрыты, шырокі мова абхапляе верхнюю губу і затым павольным рухам зверху ўніз прыбіраецца ў ротаваю паражніну (ўтрымліваць 5-7 секунд).

Абследаванне кінэтычнага аральнага праксісу

4. Інструкцыя: "глядзі ўважліва ў люстэрка і паўтарай за лагапедам руху": - "мост" - рот адкрыты, шырокі плоскі мова ляжыць на дне паражніны рота. Кончык ўпіраецца ў ніжнія разцы (ўтрымліваць 5-7 секунд).

5. Інструкцыя: "глядзі ўважліва ў люстэрка і паўтарай за лагапедам руху": - "акно" - рот адкрыты, верхнія і ніжнія зубы бачныя (ўтрымліваць 5-7 секунд).

Ацэньваць:

- дакладнасць выканання рухаў (дакладнае выкананне, набліжанае, пошукі артыкуляцыі, замена аднаго руху іншым);
- працягласць ўтрымання артыкуляцыйнай паставы (дастатковая, хуткая истошцаемасьць);
- сіметрычнасць; - наяўнасць синкінезій, гіперкінезаў, салівацыі.

Абследаванне кінэтычнага аральнага праксісу

Крытэрыі ацэнкі:

4 балы-правільнае выкананне руху з дакладным адпаведнасцю ўсіх характарыстык прад'яўленым;

3 балы-запаволеное і напружанае выкананне, хуткая истошчаемость;

2 балы - час фіксацыі паставы абмежавана 1-3 секундамі;

1 бал-выкананне з памылкамі, працяглы пошук паставы, адхіленні ў канфігурацыі, синкінезии, гіперкінезы, гіперсалавацыя;

0 балаў-невывананне руху

Абследаванне дынамічнай каардынацыі артыкуляцыйных рухаў

Працэдура абследавання: практыкаванні выконваюцца сядзячы перад люстэркам. Дзіцяці прапануецца адлюстравана за лагапедам выканаць руху. Дзіцяці просяць выканаць практыкаванні па 4-5 раз.

Інструкцыя: "глядзі ўважліва ў люстэрка і паўтарай за лагапедам руху": « "арэлі" (падняць кончык мовы за верхнія, затым апусціць за ніжнія разцы. Паўтарыць гэта практыкаванне 4-5 разоў).

Інструкцыя: "глядзі ўважліва ў люстэрка і паўтарай за лагапедам руху": « "ківач" (напераменку дакрануцца высунутым кончыкам мовы да прававога, затым да левага кута вуснаў. Паўтарыць гэта рух па 4-5 раз).

Інструкцыя: "глядзі ўважліва ў люстэрка і паўтарай за лагапедам руху": - падняць кончык мовы на верхнюю губу, апусціць на ніжнюю, напераменку дакрануцца высунутым кончыкам мовы да правага, затым да левага кутка вуснаў. Паўтарыць гэтыя руху 4-5 разоў.

Абследаванне дынамічнай каардынацыі артыкуляцыйных рухаў

4. Інструкцыя: "глядзі ўважліва ў люстэрка і паўтарай за лагапедам руху": - высунуць мову наперад, адначасова падымаючы яго кончык ўверх. Паўтарыць гэтыя руху 4-5 разоў.

5. Інструкцыя: "глядзі ўважліва ў люстэрка і паўтарай за лагапедам руху": - здзяйсняць адначасова рух ніжняй сківіцай і высунутым мовай направа, затым налева. Паўтарыць гэтыя руху 4-5 разоў.

Ацэньваць:

- паслядоўнасць выканання рухаў;
- магчымасць пераключэння з аднаго руху на іншае;
- інертнасць руху, персеверации;
- тэмп рухаў;
- амплітуда рухаў (аб'ём рухаў дастатковы, абмежаваны);
- дакладнасць выканання рухаў (дакладнае выкананне, набліжанае, пошукі артыкуляцыі, замена аднаго руху іншым);
- наяўнасць синкінезій, гіперкінезаў, салівацыі.

Абследаванне дынамічнай каардынацыі артыкуляцыйных рухаў

Крытэрыі ацэнкі:

4 балы-параўнальна дакладнае выкананне рухаў, усе рухі каардынаваныя;

3 балы-запаволенае і напружанае выкананне пераклучэнняў з аднаго руху на іншае;

2 балы-колькасць правільна выкананых рухаў абмежавана двума-трыма;

1 бал-выкананне з памылкамі, працяглы пошук паставы, замена аднаго руху іншым, синкінезій, салівацыя, гіперкінезы;

0 балаў-невыкананне рухаў.